

ELŐFIZETÉS ÁRA:
 Egész évre 6 ft.
 Félévre 3 ft.
 Negyedévre 1 ft 50 kr.
 Bérmentellen levelek
 csak ismert kezekből fo-
 gadtatnak el.
 Észirakok nem adhatnak
 vissza.
 Egyes szám ára 15 kr.
 A nyilatkozó minden gar-
 mond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN VÁRMEGYÉNEK HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

HÍRDETÉS DÍJA
 hivatalos hirdetéseknek:
 Minden sor után 1 kr.
 Azonfelül bőllyeg 30 kr.
 Kiemelt díszetűk a kör-
 zettel ellátott hirdeté-
 nyekért természetesen
 minden négyzet centim.
 után 3 kr. számítatik.
 Állandó hirdetéseknek
 kedvezmény nyújtatik.
 Hirdetések és pénzküldo-
 mények a kiadóhivatal-
 hoz intézendők.

Szent-István napján.

Magyarország első koronás királyának, Szent-István emlékének van szentelve e nap.

A nemzet kegyelete *nemzeti ünneppé* teszi Szent-István napját.

Az utódok hosszú évszázadok múltán is kegyelettel őrzik a *nagy király* dicső emlékét, kinek neve nemcsak a történelem lapjain van ércbetűkkel felírva, hanem a nemzet szívében is.

Szent-István király emléke oly dicső fényben ragyog át a sok nehéz küzdelemmel telt évszázadok viharain, hogy nincs magyar, kinek szíve kegyelettel ne telne el e napon, mely az ő nevének van szentelve, s kinek szívében Szent-István király neve eltörölhetetlenül bevésve ne lenne.

A magyar nemzet *nagy* őseinek emlékét mindig kegyelettel őrzi. Az apa fiának s a fiú az unokának szívébe csepegteti az ősök iránt való kegyeletet s e kegyelet évszázadok múltán is szeretettel őrzi azok emlékét, kik a nemzet történelmének lapjaira a dicső tettek ércbetűivel vésték fel neveiket.

Az ősök iránt való kegyelet nagy kincs egy nemzetre nézve. A nemzeti szellem egészséges voltának egyik fokmérőjét képezi az, hogy mily tiszteletben tartják az ősök emlékét.

Hol az ősök iránt való kegyelet elhomályosul a nemzet keblében, ott a közszellem kétségkívül beteg, s amint fogy, elenyésszik az utódok szívében a tisztelet őseik emléke iránt, épúgy fogy, törpül a nemzeti szellem is. Míg ott, hol a nemzet *nagy* őseinek dicső tettei élnek az utódok szívében, hol az utókor kegyelettel tekint vissza a nemzet multjának történetébe, ott a nemzeti közszellem csodákat képes művelni.

A nemzeti szellem az a génius, mely

TÁRCA.

Alvinczy tábornagy olaszországi hadjárata.

(1796. október 29-től, november 21-ig.)

— A Zemplén* eredeti tárcája, —

II.

Ily körülmény közt a francia fővezér arra tökéltette magát, hogy higgadtan bevárja az osztrák hadak ezutáni mozdulatait. Az eső szakadatlanul ömlött, az utak sártengerré váltak; a Caldierón és Tirolban szenvedett vereségek megtörték a francia katonák önbizalmát. Olaszországban, csatázásuk ideje alatt, igen sokan kétszer vagy háromszor is megsebesültek, nem csuda hát, hogy a rossz hangulat kerekedett köztük felszínre.

Magunknak kell-e tehát, mint mondták, mind azt megselekednünk, a mi az összes francia hadseregnek közös munkája volna. Az előttünk álló *Alvinczy* hadserege ugyanaz, a mely előtt a rajnai, saambrei és maasi hadseregek megfutottak. Míg mi vérezünk, azok henyélnek. Ha megvernek! mint becstelen szökevények bujdosunk az Alpsekbe; mit használ ha győzünk?... Megint olyan hadsereget küldenek ellenünk, mint a minővel *Wurmser*-t, *Alvinczy* felváltotta és aztán az örökké egyenlőtlen harcban, utóljára is el kell vesznünk.

Napoleon erre ezt felelte: Fiúk! csak egyetlen erőfeszítés és Olaszország a mienk. Igaz, hogy *Alvinczy* serege számosabb, de csapatjainak nagy része ujonc, s ha vereséget szenved, *Mantua* ele-

a nemzeteket fenntartja, mely nekik élet-erőt kölcsönöz, s a nemzeti szellem egyik forrása az ősök iránt való kegyelet.

Avagy szeretheti-e az nemzetét, ki a történelem *nagy* alakjainak emlékét kegyelettel nem őrzi szívében? Nem. Aki nemzetét híven szereti, az a nemzet nagyjainak emlékét, a nemzet tradícióit is szereti.

És csakis ott, hol ez érzet honol a nemzet minden tagjának szívében, ott lehet szó életerős nemzeti szellemről.

A nemzet fogalmától a nemzet multjához való ragaszkodás elválaszthatatlan.

És mentől erősebb, intenzívebb e ragaszkodás, a nemzet annál sértetlenebbül tudja fenntartani nemzeti sajátosságát.

A magyar nemzet jórészen ősei iránt való kegyeletének hagyományaihoz, ősi intézményeihez való törhetetlen ragaszkodásának köszönheti azt, hogy mint sziget, körülvéve idegen népelemtől, idők folytán vésznek, viharok kitéve, fenn tudta magát tartani egy hosszú évezreden keresztül a mai napig, anélkül, hogy nemcsak állami-sága, de nemzetisége is csorbát szenvedett volna.

Ha a magyar nemzetben nem lett volna meg a kegyelet ősei iránt, mely a vészek sötét idejében vigasztal s erőt adott neki, hogy a dicső ősöknek dicső utódja legyen; ha a magyar nemzet nem ragaszkodott volna oly törhetetlenül, erőszakkal, vészszel szembezállva, ősi alkotmányához, ősei hagyományaihoz, szokásaihoz, nyelvhez: akkor ma már a Duna-Tisza mentén nem hangzanék az édes magyar szó.

De mert a magyar nemzetnek mindég egyik fő jellemvonását képezte az, hogy őseinek emlékét kegyelettel őrzi s történelme dicső alakjaira mindig a nemzeti büszkeség egy nemével tekintett s mint következő példákat állítja azokat fia elé; mert

sik és mi Olaszország urai maradunk, s fáradszainknak vége szakad; mert nemcsak Olaszország birását, de az általános békét is Mantuában találjuk meg. Hát ti az Alpsekhez akartok visszavonulni? Azt nem tehetitek! A terméketlen sziklák szigorú és fáradszagos élet után könnyen megszokhattátok Lombardia kellemetlenségeit, de Olaszország virányos tájairól a komor hegytetők szigorú életmódjához vissza nem térhettek, az Alpes jegét és havát, zugolódás nélkül el nem tühethetnétek. Erősítések érkeztek és még többet várunk; verjétek meg *Alvinczy*-t, a többiről jótállok én.

Az erősebb lelkűek meggyőződésében hitté vált imé szavak a hadsereg kedélyét felvillanyozták; s míg előbb a hadsereg a visszavonulásról tanakodott, most lelkesülten kiáltá: »Fegyverrel!«

Amint Bresciában, Bergamo, Miláno, Cremona Lódi, Pávia és Bolognában a sereg veszteségének híre futott: a még fel se gyógyult betegek, sereggestül tödultak a kórházakból, hogy még vérző sebekkel sorakozzanak csapatjaikhoz. Megható jelenet! Az egész hadsereg mély megindulását leírni nem lehet.*)

November 14-ének éjszakáján, a veronai francia tábor fegyverhez lép, mély csendben, a tömegek a városon keresztül menve a folyó jobb partján sorakoznak. A felkerekedés ideje a járat irányára visszahuzódásnak s azt látszik mutatni, hogy Olaszország a franciákra nézve elveszett; csuda-e ha azok, akik egy jobb jövő reményét a franciák győzelméhez kötötték, szomorú kebellet kísérték a francia hadsereg mozdulatát, melylyel együtt vizsgáló reményük tűnik el.

* Ez is csak nemzeti hadseregben történhetett.

a nemzet később volt vér- és anyagi áldozatokra is, semhogy ősei hagyományaiából feláldozni engedett volna valamit; mert feltékenyen örködött alkotmánya és nyelve felett: a nemzeti szellem sohasem engedte elveszni a nemzetet.

Ez képezi egyik okát annak, hogy a számra nézve csekély magyar nemzet annyi vész és vihar között fenn tudta tartani nemzeti önállóságát.

És mindaddig, míg nemzeti szelleme élni fog, — élni fog a magyar nemzet, jöjjön ellene bár északnak vagy délnek haragja.

A nemzeti szellem ébrentartása és ápolása a legbiztosabb védőbástyája nemzeti létünknek.

Minden mozzanat, minden esemény, mely a nemzeti szellem fejlesztésére szolgál, egy-egy kő azon vár falában, melylyel nemzetiségünket védjük.

Ily mozzanat Szent-István ünnepe is.

Egy *nemzeti* ünnep, melyet a nemzet kegyelete első koronás királya emlékének szentel, — bizonyítéka annak, hogy a magyar nemzet szívében híven, szeretettel őrzi a nagy ősök emlékét, hogy a magyar nemzetnek nemzeti szelleme él és élte.

Kató.

Eszmék

a városok közigazgatásának reformjához.

— Két cikkely. —

II.

Magyarországon az a táblabírói felfogás uralkodott eddig, hogy csak a jogászközönség van arra hivatva, hogy a közigazgatásban részt vegyen. Természetes, hogy ily viszonyok közt a vármegyékhez, városokhoz beosztott főorvosok, főmérnökök csak épen arra voltak rendelve, hogy a statisztikai rovatokat kitöltsék. Az eredmények aztán mutatják, hogy városaink és vármegyéink tehnikai és közegészségügyi téren mennyire elmaradtak s főképp mennyire pusztit éppen a magyar

Egyszer csak a francia hadsereg, a helyett hogy a Peschierának menne, jobbra fordul s az Ecs folyóhoz megy s még napfelkölte előtt Roncoba ér. *Andreossy* épen egy sajkából összetakolt hidat veretett és a francia hadsereg nagy ámulatára balra húzódással az ellenkező partra lép. A tiszték és legénység, a *Wurmser*-t kergetés idejéből ismervén ezt a tájékat megértették a fővezér szándékát; Caldierot ostrommal el nem foglalhatván, megkerüli azt; minthogy pedig 12000 emberrel 45.000 ember ellen a sikon meg nem állhat pusztá osvényekre és mocsarakba csúlja őket; ahol osztán a sok ember egymásnak csak lábatlankodik, s a tömegek élén csak a bátorság dönt. Ekkor minden ember lelkét a győzelem reménye tölti el, mindenki önmagát akarja túlhaladni, hogy a szép eredménnyel kecsogató terv kiviteléhez hozzá járuljon.

Kilmaine 1500 emberrel Veronában marad; a kapukat bezáratja, s a várossal minden érintkezést megtilt. Az osztrákok semmit se sejtettek a franciák mozdulatairól.

Az Ecs-en vert hidról, a posványokon keresztül, három irányba ágazik az ut; az egyik felfelé a víz mentében az Ecs partján Veronának, másik az Arcolén át, másfélmérföldnyire az Alpon folyócskán átkelve Villa Nuovának, a harmadik az Ecs és Alpon folyó közt lefelé Albaredonak.

A három uton, három francia hadtest indult. Az egyik az Ecs mellett lefelé, a mocsarak leg-széleig, s itt Veronával összekötésbe lépett. Ez volt a franciákra nézve a legfontosabb pont, mert ezután, az osztrákok támadásától Veronát nem féltették, de sőt a francia hadtest az osztrák

faj közt a nagy gyermekhalandóság, úgy, hogy e téren mi vagyunk Európának a legutolsó és legsajnálatraméltóbb állama.

Sehol nincs annyira indokolva tehát, mint éppen minálunk egy közegészségügyi szakminis-
terium föllállítása; mert ha nem emancipáljuk a közegészségügyet, nem adunk neki önálló hatá-
skört, de a belügyminis-terium, a vármegyék és
községek közigazgatása alá rendeljük: ezeknek
bármely reformja mellett is nem fogunk több
eredményt látni, min ma. Félek attól, hogy a
tervbe vett közigazgatási reform is ott fogja hagyni
a közegészség és építészeti ügyeket, a hol ma
vannak és csupán jogi oldalát fogja venni a köz-
igazgatási reformnak a vármegyénél és községeknél.
De a belügyminis-ter eddigi civilizátori ténykedé-
séből következtetve: okom van hinni, hogy az
arisztokratikus magyar közigazgatást nemcsak a
szolgálat szempontjából fogják reformálni, hanem
a közegészségügy, a modern technika és a magyar
polgárosítás érdekében is.

A gondviselés erre mintegy predestinálta
azt a férfit, aki jelenleg Magyarország belügyi
kormányzatának élén áll.

4) Törvényhozásilag kellene gondoskodni
arról, hogy a városok fejlődése szabályszerűen
történjék s legyen meghatározva mindama teendő,
amelyek köteleznék a városokat.

Igy pld. szabályozni kellene a teendők sor-
rendjét és kimondani, hogy vígadókat, báltermeket
és egyéb luxuriózus építkezést csak aztán tehet-
nek meg a városok, ha már hatósági épületeik,
közkórházai, iskolái, gyermekjátékos terek, jár-
kaik, közkutak, csatornázásuk stb. szabályszerűleg
elkészítvék s vígadók, báltermek építésére magán-
személyek nem vállalkoznak. Meg kellene határozni
sorrendben, hogy milyen beruházásokra kötelesek
a városok, mert ezek legtöbbszörre minden előre-
látás és terv nélkül pocskolják a 100,000-eket a
vígadókra; de ha egy kutyaszorító zsákutcából
utat kellene hasítani, hogy legyen közlekedésük,
akkor 2-3000 forint árkülömbésen esztendőnkig
elvitatkoznak, hogy 10 év múlva 10-szer annyit
fizessenek. Furcsán jellemzi ázsiai hátramaradott-
ságunkat, izléstelenségünket az: hogy vannak
városaink, a hol luxussal berendezett, aranyozott,
diszítással ellátott vígadókat építettek közlekedés-
re a város terhére: de alig van Budapest és Kolozsvár
kivételével város, a melynek volna tisztességes
városháza, gyűlésekre berendezett nagy terme,
körbe épített széksorokkal: hanem többnyire va-
lami putrikban vannak a városházák és egy hosszú
fenyőfa asztal mellé húzódnak a tisztelt városatyák,
mint a kártyakompanya és a gibicék. Az is rendes
szokása a vidéki városoknak, hogy ha nagy nehe-
zen építenek is egy városházát: a hivatalos
szobákat kiadják boltoknak. Törvényhozás ut-
ján kellene ilyen barbár eljárástól őket eltítani;
hogy hatósági épületben semmiféle üzletnek nincs
helye.

Igazán ázsiai tempók ezek, mintha a modern
civilizáció iránt semmiféle érzékünk se volna...

A negyedik főszempont tehát az volna a
reformoknál, hogy célul tűzse ki a javaslat készí-
tője az építészeti technika előnyeit törvényhozás
útján mintegy megkedveltetni a nemzettel, ami
már Széchenyit keserű kifakadásokra indította a
miatt, hogy nem tudunk jól építkezni, sőt egész-
ségtelen módon építkezünk a nagy halandóság
számára. Megtettük ezt Medici Lőrinc, Nagy Péter
cár: megteheti a javaslat készítője is. Ha csak az
utolsó 50 év alatt fordítottunk volna némi gondot

sereg hátába került. A jobb szárny Albaredonak,
egész az Alpon folyóig nyomult, a közép pedig
Aroléhoz ment, csatáiraik meg észrevétlenül egész
a hidig jutottak. Reggeli 5 óra volt. A franciák
mozdulatait a császáriak nem sejtették. Az első
puskaloövés, az arcolei hid mellett, az osztrák
hadserg ágyutelepei fedezetére, s a legnanoi frán-
cia tábor netán csatára induló csapatainak kémle-
lésére rendelt két zászlóalj horvátra történtek. A
legnagyobb francia tábor csak 3 óra járásnyira
feküdt, mégis az osztrákok olyan hanyagok vol-
tak, hogy az Ecs folyóig őrt se állítottak, mert
azt a tért járhatatlan mocsárnak tartották; az Ar-
cole és Ecs közötti környéket csak huszár őrzé-
ratok vizsgálták meg napjában háromszor. A Ron-
cotól Arcoléba vezető ut az Alpon folyóval talál-
kozik és ennek a kis folyónak jobbpartján felfelé
egy mértföldre egész a hidig vezet, itt derékszőg
alatt jobbra fordul és Arcole faluba megy be.

A horvátok tábori tanyája jobbról a falura,
balról az Alpon torkolatára támaszkodott. Az
Arcolétól előnyomuló francia hadoszlop épen ol-
dalukba jutott s emiatt kénytelenek voltak az utig
viszahúzódní.

Alvinczy-nek jelentik, hogy az arcolei hidnál
lővések hallatszanak; fel se vette! De már a nap
beálltával a Caldieróról és a közeli toronyokból
a francia sereg mozgólódása meglátszott, a kém
szemlére indult huszárokat pedig minden árok-
puskaloövés fogadták, a francia lovasság meg-
üzöbe vette őket. Most már minden pontról azt
jelentették Alvinczy nek, hogy a franciák átjöttek
az Ecsen, s a töltéseket erős tömegek foglalták el.
Alvinczy még akkor is eszeveszett gondolatnak

ilyenekre, hol állanak ma városaink a fejlődés-
ben, a helyes építkezés technikájában. Mennyi
tűzvéstől, járványtól lett volna megkímélve hazánk.
Másként gondoskodnak ám az építkezés techniká-
járól, ha a viszonyok utalják arra az illetőket,
pld. Tiflisben. ahol az égalj épp oly zord télen,
mint a Kárpátokon, nyáron pedig oly forró, mint
az alföldön: mindenütt a lapos kőfedeleket, aszfalt-
burkolatokat használják a fafedél helyett: mert a
sok tűzvész után rájöttek arra, hogy ez a leghe-
lyesebb módja az építkezésnek s nem kell retteg-
niük nyáron át a tűzvéstől, mint a magyarországi
városoknak, a hol némelyik kőháza egész erdőt
raknak fából tűzfésznek, hogy idomtalan fedelet
reáépítsék.

Ép most két éve mult hogy nyáron át egyik
város a másik után égett le: de azért jutott-e vajon
eszébe akár az országos tűzoltó egyesületnek, akár
a biztosító társulatnak, akár a városoknak, akár
a tudóstársaságnak, akár a mérnök és építészeti
egyesületnek és akár az aszfalt társaságoknak az:
hogy tűzzön ki pályadíjat egy műre, mely ezt
a kérdést tárgyalja, miszerint a magyar földön
melyik fedél-szerkezet a legcélszerűbb, a legolcsóbb
és a legtartósabb.

Nem tudom az országos tűzoltói szövetség
nem végezne-e praktikus és hálás munkát, ha e
kérdést napirendre tűzné?

A törvényhozónak intézkednie kellene az
íránt, hogy ha szabad kertekből, terekből utcákat
építenek a városoknak, akkor azok legalább 30 mé-
ternyi szélességük legyenek. Tudok egy várost, a
hol a mezőn, egy kültelken kezdtek építkezni, tehát
volt elég hely utcának, és az utca szélességét két
méternyire hagyták. Így fejlődnek a magyar váro-
sok s ezt látva, nem szabályrendeletileg, de tör-
vényhozás útján kell őket arra kényszeríteni, hogy
tanuljanak meg városokká formálódni. Ismét tudok
több olyan esetet, hogy a posta- és táviró hiva-
talt sikerült eldugni a város végére, evg sz. kir-
városban pedig a posta- és táviró hivatal éppen
a város legutolsó házában, a város végén van
elhelyezve.

Természetesen ezek apró részletek, de tekintve
a magyar faj kimondhatatlan idolencáját, szüksé-
ges ezt a kérdést a legapróbb részletekig figye-
lembe venni. Külömben is, ha e reformnak ered-
ményét akarjuk látni és a magyar városokat európai
színtvonalra akarjuk felemelni, hogy a magyar pol-
gárosodásnak műhelyeivé váljanak, akkor nem
szabad csak nagyjában körvonalozni, hanem azt
a legapróbb részletekig kidolgozva kell átadnunk a
városoknak.

Kulturális, művészeti, ipari és kereskedelmi
tekintetben szintén sok volna a teendő és ezeket
szintén nem ministeri rendelet alakjában kellene
kibocsátani, hanem törvény alakjában foglalni ösz-
sze egy szerves egészbe. Könyvtára, múzeuma,
alig van egynehány vármegyének és városnak;
ereklények elvesznek, pedig a vármegyei és városi
könyvtárakat legalább a köteles példányokból, a
múzeumokat pedig a polgárok apró adományai-
ból fel lehetne tartani, csak legyenek e célra helyi-
ségek. Nagy kár volt a vármegyéknel, hogy mú-
zeumokat nem létesítettek 800 év alatt, kivéve
talán kettőt.

5) Törvényhozásilag kellene őket és a szék-
városokat erre közelesen kötelezni. Város és vár-
megye palotákat emelhetnének múzeumok céljaira,
közös erővel.

6) Ipari és kereskedelmi téren, ha már igá-
zán akarjuk a magyar polgári osztályt emelni:

tartotta azt, hogy valaki egy hadsereget, a járha-
talan mocsarakban állítson fel, azt hitte hogy
az csak az ő nyugtalanítására küldött csapat le-
het, a főtamadást meg Verona felől egész erővel
fogják megindítani. Minthogy azonban Verona
felől semmi mozgólódás; mégis igen fontos tenni-
valójának tekintette, hogy azokat a francia csapa-
tokat, márcsak hátának szabaddá tétele okából is
az Ecsen át vizsgálgessen. Evégből egy hadosz-
tályt az arcoleitöltésekhez, egyet meg az Ecs
mellett vonuló uthoz avval a parancsolattal küldött
el, hogy a ki utjukba akad, gyors rohammal hany-
ják a folyóba; a két hadosztály, már reggeli 9
órákor hevesen rontott a franciákra. A töltés bal-
oldalán helyezkedett *Massena* hagyta, hogy csak
nyomuljanak előre, de mikor közel értek, szurony-
nyal tört rájuk, nagy veszteséggel visszautzte őket,
sokat meg elfogott bennük. Ép ugy volt az ar-
colei gátnál is. Megvárták míg az osztrákok a
hid iveretén átmentek, azután szuronynyal rontot-
tak rájuk, úgy hogy számos fogoly hátrahagyá-
sával rendetlenül szaladtak el.

Legjelentékenyebb volt Arcole bírása, mert
csak onnan lehetett az osztrák sereget megkerülni
és megerősíteni a támadó sereget, mielőtt a csá-
száriak újra rendezhetnék magukat. De az ar-
colei hid, fekvésénél fogva, a franciák rohamainak
és erőlködéseinek ellentállt. Napóleon maga tette
az utolsó kísérletet; felragadt egy zászlót, avval
a hidra rohant s a hid közepén feltűzte. A frán-
cia csapatok már elfoglalták a hid felét, de az
oldalról közjéjük csapott golyó-zápor a rohamot
meghúsítja. A roham élén előretörő gránátosok,
elhagyatva a többi csapatoktól, haboznak, majd

akkor lehetőleg adjuk meg hozzá a módokat is,
hogy némi önállóságra jussanak. A kereskedelmi
és iparkamarák sokat tehetnek e téren, sok üd-
vöset, s azért kívánatos volna, hogy az ország
nsgyobb kereskedelmi városaiban, ahol a nemzeti
bank is bir fiók intézettel, állitassék fel egy ke-
reskedelmi és iparkamara is.

7) De a legnagyobb szükség van reformra
a vásárok szabályozásánál. Országos vásárainkat
rendezni kell olyformán, hogy minden vármegye
területén csak két országos vásárt engedélyezzen
a törvényhozás, a vármegye székhelyén, a nagy
és kis községek országos vásárait pedig, mint ma
már feleslegeseket, sőt károsokat, szüntesse be.
Igy lennének aztán rohamos gyorsan fejlődő vá-
rosaink s ezekben tekintélyes polgári osztály.
New-York, Lipcse, Nowgorod, ritkán tartatott, de
nagy vásárainknak köszönik emelkedésüket.

De ha már szabályozni kívánjuk vásárainkat;
hogy az ipar és kereskedelem fölvirágozzék és
nagy városaink fejlődjenek ezek által: ne feldkez-
zünk meg a községek gazdasági életéről sem. Bol-
dog emlékeztető Eötvös József a gyümölcssterme-
lés, a selyemtenyésztés és háziipar érdekében ren-
deletet adott ki és így akarta a népet rászok-
tatni a helyes gazdasági keresetforrásokra. Eszünkbe
jut II. József császár, aki, mint a rozsz politikusok
erőszakkal akartak hatni a népre, kényszerrel akarta
behozni a burgonyautletést. Semmi sem lehet tiszt-
eletre méltóbb, nemesebb cél, mint egy bölcs és
jó ember gondoskodása a népért; de semmi sem
lehet sikertelenebb ennél, ha nem választjuk meg
jól a módot, hogy miként hassunk a népre. II
József és Eötvös módszerével sohasem fogunk
boldogulni. Faiskola, selyemtenyésztés, háziipar,
baromfitegyesztés és a konyhakertészet más uton
létesülhetnek: nem úgy, hogyha paragrafusokkal
rábizzuk a főszolgabírákra, tanítókra, jegyzőkre.

8) A vásárok reformjánál tegye kötelességévé
minden vármegye székvárosa, hogy minden évben
a Szent-István-napi országos ünnepen gazdasági
és ipari kiállítást rendezzen s a ki díjat nyer, vagy
a ki 50 eperfát ültet az országot szelén, vagy
pedig magának csinál kertet, 100 gyümölcsfát ül-
tet: annak elengedik évi adóját, ha nem rug fel
5 ftal nagyobb összegré, vagy legalább ki kel-
lene mondani, hogy aki gyümölcsös csinál, 5
évig adómentes a gyümölcsös terület, mint az új
épületek.

Természetes, hogy ezek mind részletek, de
viszonyainkat illetőleg nagyon is főkérdések; hi-
szten a jó közigazgatásnak már ezekre az agrikul-
turális dolgokra is figyelmet kell fordítani, nem
ugy mint régen: pusztán az adóbehajtásra és a
katonaállításra.

9) A törvényhozásban való részvétel végett
szükséges volna, hogy a törvényhatósági joggal
felruházandó városok is egy gy képviselőt küldhes-
senek; de helyett eltöröndök az egyes falvak-
nak, községeknek egy-két képviselőt küldő jogai,
amelyek ma már valódi jogtalanságok a magyar
városok érdekeivel szemben.

A városok és községek vagyonekezelésének
ügyrendjét ideje volna másképp szervezni: sok
község valóban nem képes ellenőrizni előljárósa-
gát. Ha valahol: ugy itt volna a helye a teljes
nyilvánosság elvének.

10) A vármegye összes községeinek szám-
adásait kinyomtatva, vaskos könyv alakjában, szét
kellene küldeni a törvényhatósági bizottmány tag-
jainak, szóval a közönség ellenőrzése, ítélőszéke
elé kellene bocsátani.

futásnak erednek, de vezérüket karjánál s ruhá-
nál fogva felragadják s ugy vonsozlják el a ve-
szedelemből, a haldokló és halottak testén sűrű
füstfelleg közt. A huzalkodás közt egy posványba
esik a vezér, s egész féltestig elsüllyedt; az ellen-
ség körül veszi. De a franciák is észreveszik ve-
zérük elmaradását, s kétségbeesetten ordítják:
"Előre katonák! mentsük meg a vezért!" Roha-
mos futásban rátörnek az osztrákokra s a hidon
visszaüzik. Napóleon megmenekült.

Ez a nap általában a franciák hősiés felal-
dozásának napja volt. A Governolónál megsebe-
sült *Lannes* tábornok, még most is beteg, eljött
Milánóból, hogy a veszedelemből itt is kivegye
a maga részét, Napóleon és az ellenség közé veti
magát testével fedezé s ismét három sebet kap,
de azért el nem hagyja. A fővezér egyik segéd-
tisztje, *Muiron*, az iszapban vergődő vezérre fek-
szik, s rajta fekvé halálra szurkálják. Tábornok-
kok, törzstisztek a rohanó csapatok élén halnak
hősi halált.

A franciák, hogy Arcolét hátba foghassák,
az Alpon torkolatánál hidat vertek; *Alvinczy* a
dolog mibenlétéről immár megbizonyosodván, ál-
lásának veszélyeztetett volta fölötti reméleteiben
Caldierót feladta, ágyu telepeit szétrombolta, üte-
geivel, podgyászával és tartalékjával az Alpon-
on keresztül elmenekült. A roncoi toronyból fáj-
dalmas érzéssel nézték a franciák, hogy miként
siklik ki kezeikből a ragadomány; csak most ér-
tették meg valójában a francia fővezér tervét.
Most értették meg: minő következményei lehetnek
a mélyen meggondolt merész vállalatnak; az
osztrák hadsereg megmenekül a teljes feloszlástól

Folytatás a mellékleten.

Igy a községek vagyongazdálkodásának összehasonlítása sok dologra meglepő világosságot derítene, sok tanulságot szolgáltatna — és orvoslásra nyújtana alkalmat a községek bérleteire, építéseire és szállításaira vonatkozólag. Ugyanezt a nyilvános közlést kellene tenni az önnálló törv. hatóságú városok számadásaival is.

Egyszóval a községi vagyongazdálkodásnál érvényesíteni kellene a legteljesebb mértékben a nyilvános ellenőrzés, kritika elvét. A mai viszonyok teljesen az ellenkező elvnek, a miszticizmusnak hódolnak s annyira megy a cinizmus, hogy péld. a hivatalnok ellen a rendes bíróság előtt bebizonyított vádakra sem intézkednek a fegyelmi eljárás iránt. Figyelemmel kísértem azon sajtópereket, amelyeknél köztisztviselőkre, mint ilyenekre lettek beigazolva a legsúlyosabb vádak. Az iratokat hivatalból kellett volna átkérni a rendes bíróságtól az illető tisztviselő fegyelmi bíróságához. Azonban tíz év alatt öt eset közül csupán egyszer történt ez az eset, különben agyonhallgatták a dolgot.

A modern közigazgatás ilyen kirívó cinizmussal nem hunyhatja be szemét ezentúl a felek vádjai, vagy a közönség panaszaival.

Ezeket óhajtottam elmondani abból a célból, hogy a városok ne hagyják elmulni a legkedvezőbb alkalmat, a jövő ülésszakot, indítsanak közösen akciót s másrésztől azok, akik nem akarták a városok érdekeinek jogosságát elismerni, új oldalról lássák a kérdést, hogy meggyőződjenek a városok igazairól.

Mert azt hiszem, nincs ember aki be ne látná, hogy a polgárosodó keleti és a rég polgárosult nyugati államok között pusztán magyarosítással a modern korszakban nemzeti államot nem alkotunk a mai nemzetiségi Magyarországból.

Hogy magyar nemzetiségi államot alkothassunk: a magyar polgárosítást is kell terjesztenünk. Erre pedig asupán a magyar városok képesek s ezért kell fölkarolni ügyüket, mert nálunk van létvé a magyar nemzeti állam jövője.

Hollósy István dr.

Árvíz, pusztulás.

Velőkgig hat a fájdalom, midőn látva, azt a megmérhetetlen kárt és pusztulást, mit a mult heti, roppant esőzések okoztak, fölőhajunk böcs Sa lamonnal: „Semmi sem biztos a nap alatt!”

Három napig ömlött az eső szakadatlanul s a Cziróka, Laborcz, Ondava, Tolya, Tornava, Laborcz, Ronyva, Bodrog és Hernád el nem bírva a beléjük zuduló patakok vizeit, kiöntöttek. A meddig szemünk a hegyek tetőiről ellát a völgyekbe, mindenütt egy sik tengert lát, mely maga alá temette a gazdák reménységét, a dús aratást. Mindenütt megakadt a hordás, kunn a mezőn keresztben csirázik a gabonaszem, benn a kazalban pálik a kéve!

Jó aratást vártunk, már azt hittük, hogy kezünkben is van; s ime a jót elvette az idő s hagyott helyette rosszat! De még ez hagyján! Van legalább ros! Hát még hol rosszat se hagyott?

Nem is elemi csapás: sulyos istenítélet volt az, mely f. hó 11—13-ig vármegyénk nagy részét

mert *Guyeur* tábornok csak d. u. 5 óra felé juthatott el Arcolehoz az Alpon partjára. A falut lövés nélkül elfoglalta ugyan, de már késő; hat órával előbb kellett volna; a császáriak most már természetalkotta előnyös állásba húzódtak. Arcole immár, csak a két hadakozó fél egyikének hadállása, de reggel még az osztrák sereg háta mögött feküdt.

Mindamellett az arcolei csata első napján a franciákra nézve nagy horderejű változás történt. Caldiero magaslatát az osztrákok, kényszerűségből elhagyták; Verona veszélyen kívül. *Alvinczy* két hadosztálya érzékeny vereséget szenvedett; a sok fogoly és a nagy rakás győzelmi jelvények a francia táboron átvonultatva, a tiszteteket és legénységet lelkesedéssel töltik el.

Azonközben nov. 14-ikén, Tirolból *Davidovics* tábornok előre nyomul, a tiroli magaslatokat megrohanja, *Vaubois*-t Castel Nuova felé űzte. Az osztrák csapatok Verona kapui előtt cirkáltak; féld volt tehát, hogy ha *Davidovics* Castel Nuovánál *Vaubois*-t legyőzi, Mántuáig juthat és ott a várórséggel egyesülten a francia zároló hadtestet meglepi s egyszersmint a roncoi francia hadsereg és főhadiszállás visszavonuló vonalát elvágja.

Tehát a franciáknak, még 16 ának viradtaig ugy kell elhelyezkedniök, hogy *Vaubois*-t megseghessék, Mántuát és érintkező vonalait fedezhessék és ha *Davidovics* előnyomakodna, török-szakad, de megvernék. Hogy ez a terv sikerüljön, Napoleonnak még az órákat is pontosan ki kell vala számítani és minthogy a tegnapi eseményekről még nem értesült, úgy vette a dolgot, mintha *Vaubois*-val a legrosszabb történet volna; az annyi sok vérbe került Arcolet kiürítette, az egész sereget egy dandár s néhány ágyú kivételével az Ecs jobb partjára vonta össze, s ebben az

érte és sújtotta. A különben is szegény nép, egész évi szorgalmának gyümölcsétől megfosztva, végső inségnek néz elébe, a legnagyobb nyomornak van prédálul odadobva. Sok helyen az apa gyermekét, a gyermekek szüléket, a testvérek testvérjüket hiába keresik: elrabolta tőlük az ár és elfölte a kavics, sár, iszap. A szennyes, vadul rohanó hullámok holt testeket szállítanak még ma is. Kifogják, személyleírásokat adnak róluk, azután eltemetik az ösmeretlent... Árváiknak könyeit fölszárítja majd az isten keze.

A katasztrófát, mely a magán- és közvagyokban óriási dúlást végzett részleteiben még ma nem ismerjük. Annyit azonban már ma is mondhatunk, hogy évek hosszú sorára lesz szükség, míg szenvedett vesztéseinket, isten és emberek segítségével, jóra fordíthatjuk.

Nem lázadunk az isten mindenhatósága ellen, de úgy érezzük vesztéseinkből, hogy: „megfizettük mind, mivel csak tartozánk!”

Ime a legszomorúbb tudósítások: A *Hernád* mentén f. hó 13-án d. u. borzalom... nem kétségbeesett volt a rakoncátlan, a sok esőtől óriásra felduzzadt s szétömlött, sebeseen rohanó Hernádott nézni, amint a buzakereszteket, meg a széthullott kékvetet örvényről-örvényre hömpölygetve vitte le, ki tudja hova?! S ott, hol nem volt ereje a buzaszemtelő nehéz keresztelkel megbirkózni, haragjában elborította, s még ma is jó részt vízben állanak a keresztel. S így kivette sok szegény földműves szájából tán még az utolsó falat kenyéret is.

Butkáról írják: A *Laborcz* árja eljutott hozzánk is. F. hó 13-án rövid télőrai időtartam alatt *Butka*, *Szelepha*, *Szalók* és *Deregnő* községek határait egy óriási tengerre változtatta a rohanó áradat. *Butka* és *Szelepha* községek utcáit méternyi magas víz borította. Szántóföldjeinket a learatott életben, a réteken pedig a szénában kiszámíthatatlan nagy károkat okozott. A gazdák a sarju terméstről lemondottak, mert réteiket még ma is méteres víz borítja.

A felső *Bodrogmenti* községek veszedelméről írják nekünk: Oly közigazdasági szerencsétlenség ért bennünket, a minőhöz hasonló a harmincas évek óta nincsen följegyezve. A folytonos esőzések miatt rétejünkről a rengeteg anya-széná termést nem lehetett behordani. Július végén és augusztus elején a gyakori záporokkal jött felhősáadás következtében pedig a Felső-Bodrog, legutóbb a f. hó 12-én annyira megáradt, hogy előntötte az egész völgyet *Varannótól* le egész *Imregig*, tizenkilenc helyen kiszakítva a védő gátakat a jobb és bal oldalon. A vizáradás az anya-szénát mind elvitte, a stagnáló víz a sarjut megsemmisítette, az ártérben föltört földön buján termő gabonane-műek ezernyi ezer keresztjeit pedig elsodorta, az épületekben marhában nagy pusztításokat okozott, sőt emberéletet is követelt áldozatul. Minthogy a répatermés is megsemmisült: takarmányhiány állott be, a marháknak nincs mit enni adni és legelőre sem hajtható. Nem tulzok, mikor azt mondom, hogy környékünkön legalább is 20000 kat. hold termése és aratása semmisülvén meg,

állódásban nyugodtan várta a *Vaubois* jelentését; továbbá megparancsolta, hogy ha az osztrákok Castel Nuovoig előtolakodnak: a hidat az Ecsen bontsák el s a csapatok *Alvinczy* szemhatárából tűnjenek el s tíz óra alatt *Vaubois* háta mögött Castel Nuovában teremjenek, s egyesült erővel az osztrákokat Rivoli mellett verjék meg.

Alvinczy elámitására, Arcolenál a tábori tüzek égve, a legszűsős őrszemek kiállitva maradtak. Éjjel után 4 órakor az egész tábor indulásra készen állott; de abban a pillanatban megérkezik *Vaubois* jelentése, hogy Rivoli és Castel Nuova közt féluton tartja magát és még egy egész nap helyt állni igérkezik. *Davidovics* tábornok, *Wurmser* alatt, Chicsánál egy hadtestet vezényelt. Nem felejtette el akkori kudarcait, most már ovakodott, nehogy megint szégyen kerüljön fejére.

Napoleon a *Vaubois* jelentése után, arra határozta magát, hogy az arcolei csatát második napon is megharcolja. *Alvinczy* pedig értesülvén a francia hadsereg visszahúzódsáról, Arcolénak azonnali elfoglalását redélé, s napfelköltekor a franciák felkeresésére, s az Ecs és arcolei töltésekre két hadtestet küldött. A kis fegyver tüzeles a franciák megszállotta hid előtt 200 ölnyre kezdődött: a francia tömegek rohamlépésben visszamentek a hidon a császáriakra vetették magokat, tömegeit összetörték s a halottaikkal és sebesülteikkel tömött mocsárok közé űzik őket. Zászlók, ágyúk és feles számú foglyok voltak ennek a rövid de véres csatának diadaljelvényei; *Alvinczy*-nak ismét két hadosztálya megveretett.

Estefelé a francia fővezér, hasonló okokból ugyanazt a hadműveletet ismételte.

..... a e.

a szenvedett kár nagysága felülmúlja a fél milliót! Ehhez a borzasztó katasztrófaához járul még a szomorú következés, hogy a marhatenyésztést suttott veszedelem közigazdaságunkat évtizedekre elzibbasztja! Csak Málczán nem mondok sokat ha a szenvedett kárt 50000 forintra becsülöm. Az egész völgyön az *Andrássy*, *Széchenyi*, *Almássy*, *grófok*; *Vladár*, *Moskovitz*, *Kazinczy*, *Szentivány*, *Nyomarkay*, *Stépanok* vesztéseit sok jövendő év kedvező termései sem fogják kárpótolni: — a községek közül pedig különösen, *Szürnyeg*, *Garany*, *Hardicsa*, *Hoor*, *Terébes*, *Petrik*, *Málca*, *Márk*, *Ká-esánd*, *Berettó*, *Falkus* végső inségnek néznek eléje! Vádolni, vagy felelősségre vonni senkit sem szabad. Sem a tudomány, sem a törvény legkevésbé pedig az emberi erő sem képes ellenállani az elemek rombolásának. Ember tervez Isten végez!...

Szedliskéről írják lapunknak: A folyó hó 11. és 12-ike között mult éjjelen a nagy esőzés és felhősáadás folytán *V.-Hosszmező*, *Majoróczka*, *Szedliczke* és *Csicsvaalja* községek szántóföldjeit csaknem egészben, *Benkócz*, *Matyasócz*, *Tavarna* és *T.-Polyánka* községek határait pedig részben előntötte a megáradt *Ondava*. A már lekaszált és keresztelben levő vetésben tömérek kárt okozott. Ugyanez áll a kapás növényekre nézve is. A kár kiszámíthatatlan, mert az ár nemcsak a lekaszált, de a már keresztelben volt őszi és tavaszi vetést is elsöpörte. Tengeri és burgonya másfél méteres vízben áll. E községek lakosságát inség fenyegeti. Az egész vidék tengerhez hasonlít. A szegény nép, mely egész évi keresményét s fáradságának gyümölcsét végre elveszni látja, kétségbe van esve.

Varannóról írja levelezőnk augusztus 12-iki kelettel: Az éjjel a *Tapoly* és *Ondava* kiáradt. A víz elhatolt egész a városig. Egy pár ház vízben áll. A két völgymenti faluk, a mennyire látható, mind víz alatt állanak. A közlekedés megakadt. A kár a vízzel eltakart és elsodort terményekben kiszámíthatatlan. Az aratás ép javában folyt s legnagyobb részt már keresztelben állott a gabona. Az áradás két éji és egy napi folytonosan szakadó esőzés eredménye.

A *Cziróka-völgyről* jelentették lapunknak: Már f. hó 11-én a hajnali órákban rohamosan megdagdadtak az *Orosz-Bisztra*, *Orosz-Hrabócz*, *Hrabova-Rosztoka*, *Sztríócz*, *Smugócz*, *Dubrava* és *Ladomér* községekből jövő hegyi patakok. Amint kiviradt, már előntötte az ár *Kálna-Rosztoka*, *Klenova* és *Ublja* községeket s a különben is gyenge alapon álló faépületek közül többet ugy elsodort, hogy még nyoma sem maradt. A víz az ablakokon tolt be s kiűzte az embereket hajlékaikból. Szánalmat gerjesztő volt nézni, mint menekültek a szülék két-három kis gyermekkel a karjukon, a nagyobbacska pedig szüleik ruhába fogódzva igyekeztek biztos menedékhelyet keresni. *Ublján* három, 13—15 éves gyermeket sodort el az árvíz; kettőt pár száz lépésnyire a molnárok kifogtak. A harmadikat sokkal távolabbra elragadta az ár, de szerencsére a parthoz közel sodorta, hol kifogták és fél óra mulva eszméletét is visszanyerte. — *Kálna-Rosztoka* községben két fiut sodort el s az egyiket a rohanó árvíz el is vitte. Holttestét másnap megtalálték a szomszédos *Klenova* község határában. Reggeli 9 óra tájban a víz már teljesen leapadt s mindenki igyekezett, a mennyire lehetséges volt, helyreállítani az elrontottakat s felkeresni az árvíz által elvitt ingóságokat. Azonban délután két órakor ismét megeredtek az ég csatornái s szakadatlanul ömlött az eső. Esteli 7 órakor ismét vad rohanással jött az árvíz s a csekély völgyet teljesen elborította. Hogy emberélet nem esett áldozatul, kizárólag az ublyai m. kir. csendőrs előrelátó és szigorú intézkedéseinek lehet tulajdonítani. A derék csendőrök az utcákat kötésig erő vízben a korom sötétség dacára végig járták a házakat s a bennlévőket a lakóház elhagyására kényszerítették. Sőt a legválságosabb pillanatban midőn már a víz a szobákba tolt s lehetetlennek látszott a menekülés, *Szhorák* őrsvezető, *Téth* és *Sztrophovszky* csendőrök, ugyszintén *Novák* Elek ublyai lelkész a nőket és gyermekeket létrák segítségével az ablakokon keresztül mentették ki szorongatott helyzetükből. Az istállóban elszórtan sertés juh, kecske, szarvasmarha és baromfi fult meg, mivel az embereknek azokat menteni már nem volt idejük. — A veszedelem nagy volt, mert az itten lakó embereknek fogalmuk sem volt az árvízről. A víznek nagy esése van, tehát örült gyorsasággal és akadályt nem ismerve rohant előre. — Az utakat több helyen teljesen elvitte, oldalait kimosta. A hidak nagyobb részének még nyoma sem maradt. Szekerem közlekedni egyáltalában nem lehet s így az Ungvárról jövő szekerpósta már két napja nem érkezett. Értesülésünk szerint a szomszéd *Ung*-vármegyei községekben az *Ung* is óriási károkat okozott. A *Berezná* s *Ungvár* közt épített töltést több helyen teljesen elseperte. *Nagy-Bereznán* két házat s több melléképületet sodort el az ár. Sem takarmányunk, sem életünk nem lesz, mert ez már a harmadik

árvíz e nyáron s óriási kárt okozott. Nagy a valószínűség, hogy itten éhínség lesz.

Homonnáról sürgönyöztek a Magyar-Ujság-nak: A 36 órán tartott folytonos felhőszakadás óriási károkat okozott a vidéken. Az áradás vize a Laborez folyó 10 méter magas hidján folyik keresztül elzárva az utat a tulsó parton levő faluktól. A hirtelen jött vízár megnövelte a Cziróka és Laborez folyókat is, melyek behatoltak Nagy-Kemence, Cziróka-Hosszmező és Hazinesa falvakba, hol a szegény emberek vályogból készült házaikat a rohanó ár összedöntötte. Minthogy pedig a learatott termést még senki sem hordta be, a víz mindent magával ragadott. Az ár berontott a kertekbe is, hol mindent beiszapolta úgy, hogy ezen a vidéken semmiféle termés nincs és nem is lesz. A nép el van keseredve.

A sztrópai Krajnyáról jelenti tudósítónk: Havaj községét és a vele szomszédos hegyek között fekvő községeket augusztus 11-én nagy veszedelem fenyegette. Egész nap folytonosan szakadt az eső, délután három irányból is mutatkozott felhőszakadás, miből esteli 7-8 óra között olyan vízözön támadt, hogy a község lakosait éjszakra lakóházaikból kiűzte. A községi csordát is az erdőben kellett halatni, hogy bent a községben az árvíz el ne sodorja. A Polena-patak mentében ültetett kapás növényeket és a gazdag termést, melyek szegény lakosságunk fő élelmicikké képezik, az árvíz részint elsodorta, részint pedig kavicsokkal és iszappal úgy befödte, hogy nyoma sem látszik. Egyszóval végünk! Valóban ez a borzasztó elemi csapás az elhagyatottságban selymülő felvidéki szegény népet, ha kellő időben nem érkezik számára kellő segedelem, földönfutóvá teszi és koldusbotra juttatja. Csak magának Havaj kisközség lakosságának szenvedett kára fölülmulja a 2000 főt! — Egyébként pedig augusztus 11-ike óta itten még nem mult el nap eső nélkül. Emiatt a termésnek imitt-amott megmaradt részecskéje is semmivé lett. Tetézi a bajt még az is, hogy a kezdetleges állapotban volt hegyi utakat a rohanó vízárak teljesen járhatatlanná tette. A postaközlekedést hegyeken, erdőkön, kerülő utakon, nagy aggodalmak közt, gyalogos küldöncökkel tartják fenn. A Krajnya vidékének — megvirrad-e még valaha — vagy soha? r. l.

A f. hó 12. és 13-iki árvíz, írják nekünk, Ung és Sáros vármegyét, különösen pedig Zemplén-vármegyében a Bodrogköznek Latorcza-menti községeit is valóságos csapásként sújtotta; ugyannyira, hogy a f. hó 14-én tartott köz. bizottsági ülésben Mailáth József gr. biz. tag szükségesnek látta, hogy a vármegyéhez, az inség elé néző lakosságnak nyújtandó gyors segedelem iránt előterjesztést tegyen. Ezenkívül, mint illetékes helyről értesülünk, a Bodrogközi Tiszaszab. Társulat is, melynek keretében ezen vidék tartozik, a legközelebb tartandó őszi közgyűlésén tanácskozás tárgyává teendő a kérdést, hogy a Latorcza-menti községeket nem kellene-e a társulat kebeléből kibocsátani. Annyit már is jelenthetünk, hogy a Latorcza-menti érdekeltség valóban szomorú helyzete lehető méltánylásban fog részesítettetni.

A magyar vörös-hereszt-egyesület elejét akarja venni annak a nyomoruságnak, mely az árvízről elpusztított felső vidék szegény lakosságára vár. Már eddig is tekintélyes összegeket utalványozott ki saját pénztárából. Minthogy azonban a nyomor enyhítésére az egyesület pénzereje egymagában korántsem elegendő, mert milliókra rugó kár földözésére van szükség, az egyesület fölkerlte adakozásra a jó- és nemesszívű társadalomnak egész összességét.

A közrészvéthez folyamodunk mi is az éhező hajléktalanok nevében! Adjon mindenki, akinek érző szíve van, tehetségéhez mérten, ha csak néhány fillért is, nyomorba döntött embertársaink fölsegítésére!

Az ég haragját, mely rombolt, engesztelje ki a felebarati szeretet, mely ujjaépit.

Vármegyei ügyek.

Vármegyénk t. közigazgatási bizottsága f. hó 14-én d. e. tartotta rendes havi ülését. Főispán ömeltősága, a napirendre történt áttérés előtt mint a f. hó. 1-én tartott bizottsági közgyűlés alkalmával tette, most ismételtén szóba hozta az I. magyar ált. biztosító társaság kassai főügynöksége részéről, a jégkárak fölbecsülése alkalmával tanúsított ama visszás, különösen pedig a kárváltozott gazdaközönség jogos érdekeivel össze nem egyeztethető eljárást, melyet annak idejében mi is megirtunk és amely dolog még élénk emlékezetében van t. olvasóinknak. — Főispán ömeltősága elmondotta, most hogy, mint a közgyűlésen ígérte volt, időközben megkereste az I. magy. ált. bizt. társaság igazgatóságát és pedig nem eredmény nélkül, mert az igazgatóság a gazdaközönségünket sújtott jégkárak méltányosabb megbírása iránt már is intézkedett, amennyiben ideküldötte szakértő megbízottját, és így remélhető hogy az

egyek károk felbecsülésének felülbírálásánál, valamint a később történt károk fölvetelénél a károsult felek és a biztosító társaság érdekei kölcsönösen megnyugtató módon fognak összeegyeztetni; kijelentette egyszersmind a biztosító társaság, hogy hasonló panaszok ismétlődésének lehető elkerülése végett régebbi szakközegét, ki egyoldalú és rideg eljárásával okot szolgáltatott a károsult felek fölajdulására, többé a vármegye területén jégkárbecsülések teljesítésével megbízni nem fogja. Ezek után kifejezést adott főispán ömeltősága azoknak a mélyen elnyomorító állapotoknak, melyek egyrészt a bodrogközi járásban fellépett koleraszzerű betegedések terjedéséből, másrészt pedig a f. hó 11-13-iki nagy esőzésekől származtak. Az árvizek különösen a felső öt járás gazdaközönségét és lakosságát sújtották. Végül kérte ömeltősága a köz. bizottságot, hogy a fenyegető inség veszedelmének lehető elhárításában ötét hathatósan támogatni sziveskedjenek. — A közigazgatás július és augusztusi állapotáról szóló alispáni jelentés tudomásul vétetvén, — utasították az alispant, hogy a mennyiben az árvízveszedelemben került községek közül már most is többen közsegedelemre szorulnak, 10000 (tízezer) fnyi segítség utalványozása iránt a belügyminiszteriumhoz sürgönyvel intézzen fölterjesztést; — egyszersmind főispán ömeltősága indítványozván, hogy a vármegye területén az árvízről sújtott lakosság fölsegítése végett könnyűre adakozás indítassék, ömeltősága a saját maga részéről 100 főt írt alá az eléje tett gyűjtő-ívre, mely a köz. bizottság tagja közt közzétvén legott 183 fnyi adománnyal jutott vissza az alispán kezébe. Addig is, pedig, amíg a belügyminiszteriumtól kért segedelem megérkezik, felhatalmazást nyert az alispán, hogy a Sára község áttelepítésére kezelt 2000 fnyi vármegyei alapot az árvízkarosultak javára kijutalhasa és azt a járási „segély-bizottságok” utján a károsultak fölsegítésére fordíthassa. A megrongált közutak és elsodort műtárgyak helyreállítása végett pedig sürgönyvel folyamodott a köz. bizottság a kereskedelemügyi miniszterhez 50,000 (ötvenezer) fnyi segedelemnek kegyes utalványozása iránt. — Végül az alispán jelentéséből folyólag felkerlte a köz. biz. a belügyminisztert, hogy a tisztviselők, hivatalnokok és szolgaszemélyzet fizetésemlése ügyében hozott és hozzá még a f. évi május hóban fölterjesztett határozatot mielőbb jóváhagyni méltóztatassék.* — Amerikába július hó folyamán kivándorolt utlevél nélkül 177 egyén, — ellenben visszajött: 90. — Zugiskolák újabban nem találtak. — A koleraszűri megbetegedések, halálosok és gyógyulások hivatalos statisztikája szerint N.-Tárkány, N.-és K.-Cigánd, Karád és Ricsé községekben megbetegedett 105, elhalt: 28,**) gyógyult: 41, kezelés alatt maradt: 36 egyén. — Az árvászeknél júliusban elintéztést nyert 1780 ügydarab, feldolgozatlan és az iktatóban felszerelés alatt maradt: 607 db. — A kir. ügyész jelentése szerint a kir. törvényszéki fogházban a júliusi összes létszám volt 165. ebben elitelt 134. Az élelmelés ellen panasz nem merült föl, az egészségi állapot kielégítő. — Olvastatott Mailáth József gr.-nak mint a köz. bizottság kiküldöttjének alább egész terjedelmében közre adott jelentése:

Ték. megyei közigazgatási bizottság!

Folyó évi 107/893. számú határozata folytán az áltéri tartozások tetemes felszaporodását előidéző okoknak, illetve az ez irányban felmerült netaláni körjegyzői mulasztászatoknak hatóságilag leendő kipuhatólása és illetve megvizsgálása tárgyában nyert megbízatásomban eljárva-jelentésemet van szerencsém a következőkben megtenni.

Mindenekelőtt bemutatom az egyes vizsgálatokról felvett jegyzőkönyveket 11 darabban s az ezekből összeállított hátráléki kimutatást, melyszerint a bodrogközi járás községbeni adófizetőinek 3 címen áltéri hátráléka 1892-ik év végével 125,929 ft 81 krt teszen.

A 11 körjegyzőségben s 49 községben fenálló ezen nagy összegű hátrálékok felszaporodása a jegyzők bemonásai szerint igen különböző okokra vezethetők vissza s ezek közt bizony sok olyan védekezés is van, mely nemcsak hogy méltánylással nem találkozhatik, sőt a legszigorúbb intézkedéseket teszi szükségessé, hogy hasonló esetekben ál-okokkal elő ne álljanak.

Eltekintve egyes esetektől, azt tapasztaltam, hogy a hátrálékok felszaporodásának okai leginkább a jegyzők, mint behajtó közegek erélytelenségében, sőt hanyagságában is keresendők s eszerint a körjegyzőségeket 4 osztályba lehet sorozni:

Az I-ső osztályba tartoznak a radi és bélyi jegyzők, kik úgy a behajtás, mint a kezelés te-

*) A 9300 fnyi állami több javadalmasz szétosztását tárgyzó vármegyei határozatot f. hó 18-án a kir. belügyminiszter végre leküldötte, s annak kiemelésével, hogy a 9 vármegyei járásorvos és a vármegyei állatorvosok valamely vármegyei alaphól, ilyenek nem léteben pedig a 9300 fnyi állami pótvavadalmaszról arányos fizetésemléksben részesítendők, — jóváhagyta. A vármegye alispánja a fizetésemléksből nyolc hónapra (1893. jan. 1-től aug. 1-ig), már esedékes jutalékokat tegnap kelt utalvány-rendeletével folyósította.

Szerk.

***) A halálosok aránya, a járvány mai állása szerint, 29%⁰ Szerk.

kintében első helyen állanak; a bélyi jegyzőségben Bély és Kis Dobra községek ugyan s különösen ez utóbbi nagy hátrálékokkal szerepelnek, de Bélyben vasúti kisajátítási összeg leltitása s más egyéb szabályszerűen eszközölt intézkedések által a hátrálékok nemcsak teljesen biztosítva vannak, de sőt azok rövid idő alatti behajtása is meg fog történni; Kis-Dobra község pedig évek tartó gazdasági kalamitások révén oly állapotba jutott, hogy ott csupán az ingatlanokra vezetendő végrehajtás utján lehetne — természetesen a jelenlegi birtokosok nagy részének tonkremenetelével — célt érni; hogy ez lehetőleg elháríttassék, ezen község különös helyzete a Bodrogközi Tiszaszabályozó-társulathoz is figyelmébe fog ajánlatni.

A II-ik osztályba tartoznak a n.-géresi, perbenyiki, szentesi és helmecezi jegyzők;

itt már nem kellőleg indokolt hátrálékok, de némi kezelési hiányok is konstataáltak;

a n.-géresi jegyző a mult 1892 ik év folyamán a behajtás körül elég ügybizalmat fejtett ugyan ki, de azon védekezése, hogy N.-Rozvágy, N.-Géres és Semjén községekben sok a külbirtokos s ezek hátrálékainak behajtása iránt társhivatalaihoz intézett is megkereséseket, figyelembe vehető nem volt, mert köteleességében lett volna eredménytelenség esetén felettes hatóságának jelentést tenni s ezért utasított is, hogy a külbirtokosok hátrálékainak kimutatását záros határidő alatt a szolgabírói hivatalhoz beterjeszse.

A perbenyiki jegyző zálogolási jegyzőkönyveket vett ugyan fel s árverési határnapokat is tűzöttki, de azokat, szokás szerint, meg nem tartotta, mert az egyes felek vagy részfizetéseket teljesítettek, vagy — mint állítja — az árverések eredményre úgy sem szoktak vezetni.

A kezelésnél észlelt hiányok folytán utasítottam, hogy az áltéri főkönyvekben foglalt minden egyes előírásokról csakis egy befizetési könyvecskét állítson ki és a közös birtokosok által teljesített lerovásokat — külön-külön ugyan — de abba összegezze; s hogy a késedelmi kamatokat a naplóból a főkönyvbe is pontosan átvezesse.

A szentesi jegyző a Kis-Géres községi hátrálékokat ugyancsak gazdasági kalamitások, tüzesetek, de leginkább az adókataszter rendezetlen állapotára vezet vissza s ez utóbbinak rendezése céljából egy szakbizottságot kér kiküldetni.

Szentesen és B. Vécsezen pedig azon körülmény okozza a hátrálékokat, mert itt több, árverésen már eladott birtok vételára még elszámolva nincsen s mint hátrálék vezetettik; ezek kimutatásának beterjesztésére szigoruan utasítottam.

A helmecezi jegyző 7 tüzesetet, a szőlők elpusztulását s a ref. templom építési terheit jelenti be olyan okokkal, mint melyek K.-Helmecczen a hátrálékok felszaporodását elősegítették s bár ezek összeségben némiképp akadályul szolgálhatnak is a hátrálékok apasztásánál, tekintve azonban a csekély terhet, melylyel többi közt a helmeceziek is a vizszabályozási költségekhez hozzájárulnak, utasítottam különösen is a jegyző a behajtások szigorúbb eszközésére s egyúttal az idáig elmulasztott késedelmi kamatok pontos felszámítására.

A III-ik osztályú leleszi és a.-berezckii jegyzőségekben már aránylag nagy hátrálékok s figyelembe nem vehető okokkal szerepelnek; a leleszi jegyzőnél a zálogolási jegyzőkönyvek hiányosak, a befizetési naplók adatai a főkönyvekbe pontosan át nem vezetvék s azáltal például, hogy a l.-polyáni gk. iskola és lelkeszi javak áltéri tartozásait 6 fto és 15 fto előírásokból 60 ft, illetve 115 ft hátráléki összegre hagyta felszaporodni, határozott hanyagságot tanúsított.

Utasítva lett ennél fogva ugy a kezelésben tapasztalt hiányok pótlására, mint a behajtások szigorú és lelkiismeretes eszközésére.

Az a.-berezckii jegyzőnél is hiányosak a zálogolási jegyzőkönyvek, késedelmi kamatot nem számít s Vajdacska község hátrálékainál oly kifogással élt, mely el nem fogadható, mert az u. n. urbéresek által a közös legelőbeli jutalékokra kölcsönvett 8000 ft összeg tisztán a legelőbérből — marhaállomány szerint — fizettetik s így az az egyesekre nézve külön birtokaik terheként nem tekinthető.

Hasonképp nem méltányolható a b.-szerdahelyi hátrálékokra nézve tett azon kifogása sem, hogy ott sok külbirtokos van, mert mint fentebb már egy esetben előadtam, ha társhivatalaihoz intézett megkeresései eredményre nem vezettek, joga, sőt köteleessége lett volna felettes hatóságához jelentést tenni.

A körjegyzőknek általában tett azon védelme pedig, hogy a hátrálékok zálogjogilag biztosítva vannak, javukra szinte nem tudható be, mert ezen munkát — eltekintve attól, hogy a bekebelezések nem feltétlenül biztosítják a kielegítést, mert ez függ az illető birtok terheltsége és eladási áráról is — nem a körjegyzők, de a Bodrogközi társulat által eszközöltetett.

Midőn még bejelentem, hogy az úgy a

nagymérvű hátrálékok, mint a kezelés s behajtás lanyhasága tekintetében IV-ik osztályba tartozó agárdi, kövesdi s cigándi jegyzőségekről, hol még ez évben pótvizsgálatot fogok tartani — csak később teendők előterjesztést és javaslatot, röviden a következő intézkedések megtételére kérem a tekintetes megyei közigazgatási bizottságot:

Felhivandók volnának úgy a pénzügyigazgatóság, mint a tiszti ügyészi hivatal, hogy az ingatlanra vezetett végrehajtási ügyekben gyorsabban járjanak el s a hatóság által kiutalt összegek elszámolását a pénzügyigazgató az illető közegek által sürgősen eszközöltesse.

Ugyancsak a pénzügyigazgató felhivandó, hogy Kis-Géres, Kis- és Nagy Czigánd községekben tetemesen megváltozott birtokállapotokat az adókateszteri munkálatokban szakközvegyei által haladék nélkül keresztülviztettesse, mert enélkül sem pontos kivétést, sem behajtást eszközölni nem lehet.

S általában a pénzügyi hatóság részéről eszközölendő legszigorúbb ellenőrzés mellett eset-ről-esetre utasítandók volnának a jegyzők a hátrálékok erélyes behajtására, de oly módon, hogy annak eredménye is legyen, mert nézetem szerint időről-időre pontosan és szigorúan eszközölt behajtások mellett Bodrogközön, mely más vidékekhez viszonyítva, nem áll utolsó helyen, sem annyi hátráléknak, sem annyi — az egyeseket tönkretéve — real excentiónak előfordulnia nem volna szabad.

Egyébiránt köteleességemben állnak fogom tartani a bodrogközi ártérbehajtásokat ezentúl is figyelemmel kísérni s a legkisebb hanyagság vagy helytelenség megtorlására a tekintetes Bizottság intézkedését igénybevenni.

Végezetül jelentem, hogy a vizsgálat során nem lehetett azon körülményt eruálni, valjon a behajtó közegek a befizetések mikénti elszámolása tekintetében a 4118/890. sz. pénzügyminiszteri körrendeletet betartották-e és a jegyzők utasítandók lennének, hogy az adószedési terminusokat a társulattal tudatják, hogy ez közegeit az ellenőrzésre kiküldhesse.

Perbenyik, 1893. augusztus 14.

Hazafiui tisztelettel:

Gf. Mailáth József,
közigazgatási bizottsági tag.

A grótnak fáradságos és sok munkát igényelt közérdekű eljárásáért jegyzőkönyvi köszönetet szavazott a bizottság. — A kir. pénzügyigazgatónak július hónapról szóló jelentéséből kiemeljük, hogy az egyenes állami adók befizetésének eredménye kedvezőtlen volt; befolyt összesen 33.108 ft 52¹/₂ kr. (a múlt évi júliusi eredménnyel kevesebb 3.580 ft 32 krral) a hadmentességi díjnál a befizetés eredménye szintén kedvezőtlen volt; befolyt összesen: 337 ft 45 kr. (most kevesebb, mint tavaly ilyenkor 53 ft 77 krral). — A tiszti főorvos jelentése szerint: a roncsoló toroklob (difteritisz) terjed, ellenben a himlő csökkent. A kolera-gyanús betegedések terjedésének megállítására és elfojtására a legszigorúbb intézkedések tételtek és a lehető legszélesebb körben végre is hajtottak. Igen célszerűnek tűnteti föl a betegedések ellenszereül tiszti főorvosunk a viznek felforralt, a kenyérnek pedig piritott állapota után való élvezését, ajánlja továbbá orvosserüli, hogy egy rész vöröshagyma öt rész vízben elszellettve, az elszellett után lehetőleg ki préselendő és átsűrendő, azután az így nyert folyadékból 5—15 perccenkint kis gyermeknek egy kanál-nyi, felnőt gyermeknek kis, nagyembernek nagy pohárnyi adandó! — A kir. áll. építészeti hivatal jelentéséből aggodalommal vette tudomásul a bizottság azokat az ezidőszertint még kiszámíthatatlan nagy károkat, melyeket a közel múlt napokban pusztított óriási vízáradások: egyes útszakaszok megrongálásával s több és nagyobb műtárgyak elsodortatásával okoztak. — A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a bodrog-keresztúri és a mező-laborzi kisdudóvó-intézetek már szervesztettek, sőt az előbb említett már meg is kezdette működését. A mádi állam kisdudóvó szintén szervezés alatt van. A vall. és közokt. ügyi kir. minister a b.-keresztúri állami elemi népiskola helyiségének átalakítására megkivántató 1653 ftot utalványozta.

*Lapunk nyomtatása közben kapjuk az értesítést, hogy a vármegyének mily rengeteg károkat okozott a vízáradás, nevezetesen a m.-laborci város hidat, a M.-Laborc és Vidrám között épült két nagy hidat, a trepec-kelesci város-és a szürnyegi Bodrog-hidat teljesen elsodorta, a homonnai és az a.-hrabóczi város hidakat pedig erősen megrongálta. Mindezekhez még számos apróbb rongálások csatlakoznak. Mily nagy és mennyi károsodás érhetne vármegyénket a Olroka-völgyben is, azt még csak később fogjuk megtudni. Szepk.

Hirek a nagyvilágból.

Galicia velünk szomszédos részében épp oly veszedelem sújtotta a szegény lakosságot, mint aminő sutotta Zemlén felső vidékét. Az áradás következtében a lakosság csak életét tudta megmenteni. Több ember nyomtalanul eltűnt. A király magán pénztárából 5000 ftot adományozott a galicai árvízkarosultaknak.

Vilmos német császár és Sándor muszka cári mint hírlík, a dán király udvarában találkoznak, fognak.

Sándor szerb király születésnapja alkalmával számos bebörtönzött szerb alattvalónak kegyelmet adott és a különböző bűnösöknek elengedte büntetését.

A kolera Oroszországban terjed. Most már átharapódzott a félelmes járvány a déli kormányzóságok területére is. A kolera gyanuja felmerült Berlinben is.

Ferdinánd bolgár fejedelem trónra lépésének hetedik évfordulóját e napokban lelkesedett örömmel ünnepelte meg halás nemzete.

Angliában oly nagy hőség van, hogy nap-szúrás következtében sok katona meghalt.

Hirek az országból.

A Mátyás-templom, a budavári főplébániának történelmi nevezetességű temploma, tizennyolc évig tartott szakadatlan munka és óriási pénzáldozat segítségével hajdani fényébe visszahelyeztetvén, f. hó 15-én, Nagy-Boldog-Asszony napján, sok ezer hívő jelenlétében újra megnyílt és nagy ünnepségek közt megáldatván újra átdatott istendicséző hivatásának.

Hieronymi belügyministert Abrudbánya város közönsége díszpolgárrá választotta. — Szilágyi igazságügyi minister szabadságidejét élvezendő, Tatra-Füreden tartózkodik.

A házasság-jog szabályozásáról szóló törvényjavaslatot, mely 170 §-ból áll, Szilágyi igazságügyi minister néhány nappal ezelőtt terjesztette Öfelsége elé terjedelmes emlékirat kíséretében, előzetes jóváhagyás végett.

A kolera Szabolcs-vármegyében, különösen a Tisza-menti községekben terjed, — ellenben Máramaros-vármegye területén megszünt.

Különfélék.

(Öfelsége a király) születése napján, f. hó 18-án városunk templomaiban is hálaadó istentiszteletek voltak. A rk. templomban Fráter Alajos prépost-plébános szolgáltatót nagymisét fényes segédlettel. Jelen voltak a polgári és katonai hatóságok, állami és városi tisztviselők, testületek, intézeti előjáróságok, úgyszintén a mindkét nem-beliek közönsége és pedig valláskülömbösége nélkül nagy számban. A templomi ünnepségre kivonult és az alkalom magasztosságát szalvé-lövésével nagyban fokozta a helyben állomásozó kir. honvédségnek egy gyalogos díszszázada is Pálmay fngy. vezénylete alatt. — Az alattvalói hűség és szeretett virágait rakva le a trón számoly előtt, forduljunk hálaadással a királyok királyához, kérve: Isten tarsd meg, óvd meg a királyt!

(István-napja). Vármegyénk szeretve tisztelt főispánjának, parnói Molnár István öméltségának ma van névnapja. Belső örömeztől indíttatva csatlakozunk az üdvözölők soraihoz és kívánjuk, hogy öméltségét az isteni gondviselés főispáni székeében vármegyénk díszére, örömeire és boldogítására még nagyon sokáig tartsa és éltesse!

(Városi ügyek.) A város főbirája a képviselőtestület f. hó 12-iki közgyűlésén előterjesztést tett az iránt, hogy habár a kereskedelemügyi minister a városn atvonuló állami útszakasz kiköveztetéséhez és fentartásához való hozzájárulást megtagadta: mindazonáltal a város mostoha anyagi viszonyainak s az államutnak a város által való fentartásából az államra háruló előnynek kiemeléseivel újból felirat intéztessék. Ennek következtében utasított az előjáróság, hogy e tárgyban egy műszaki feliratot készítvén, azt a felsőbb hatóságok útján a kereskedelemügyi ministerhez terjeszse föl. — A főbiró és városi orvos abbéli véleményes előterjesztése után, hogy a felépítendő járvány-kórház céljaira legalkalmasabb telepnek a Zemlénvármegye tulajdonát képező u. n. „Gyilkosi kőbánya“ találatott; utasította a képviselőtestület az előjáróságot, hogy ezen teleknek megszerzése iránt a vármegye törvényhatóságánál a szükséges lépéseket tegye meg. — Végül utasították a város mérnökét, hogy a felállítandó második kisdudóvó-épületre tervet és költségvetést készítvén 30 nap alatt mutassa be.

(Időjárásunk) a lehető legszebb. Tegnap is 30 R fokot mutatott a hőmérő. Ennek dacára, mert a föld telides teli itta magát esővel, még mindig olyan üdén mutat a természet, mintha nem is augusztus vége felé, hanem csak június elején járnánk. Mi természetesebb hát mint az, hogy még az otthon ülni szeretőknek is turista-vágyuk támad. Az emberek kisebb nagyobb csapatokba verődve reggelenként szorgalmasan látogatják a pompás üdüléssel kínáló hegyeket, völgyeket és vidám kedvvel élvezik az istenadta szépet, kellemesét. A nimródok is tüskön-bokron át faradhatatlanul úzik nemes szenvedélyüket.

(Kinevezés) A kassai kir. főügyész Székely Donátot az ujhelyi kir. ügyészséghez irnokká nevezte ki.

(Búcsu.) F. hó 15-én, Nagy Boldog-Asszony napján, az ujhelyi kegyesrendiek templomában az idén is megtartották a hagyományos búcsut. Az ünneplő híveknek nagy serege gyűlt egybe a

városból és a közeli falvakból, kik templomi zászlók alatt csoportosan jöttek a búcsura és megtöltötték nemcsak a templomot, hanem körülözlötték a rendház és gimnázium körül fekvő tért, is hol a mézesbábos sátrak és gyümölcsárusok voltak elhelyezve. Itt is meglátszott a rosz esztendő; mert míg más éveken a jobbnál-jobb gyümölcs és dinya garmadákban hevert: most hómi rosz körtvén kívül egyébrek híre sem volt.

(Knopfler Sándor) helybeli néptanító, lapunk dolgozótársa, a jövő isk. évben is felöltöttek és gimn. tanulóknak a német és francia nyelvben, úgyszintén az iskolából kinőtt leányoknak az összes isk. tantárgyakban magánórákat fog adni.

(Pestik új kiadásban.) Ritka jó fogást tett az ujhelyi rendőrség f. hó 12-én este. Egy magát Zselinszky Józsefnek valló, lengyelül és keveset tótul is beszélő 20—22 év körül járó, elég jól öltözött ember mulatott a Széchenyi-téri „Korzó“ című kávéházban, Parlagi Juli ismert csavargónő társaságában. Zselinszki azzal költött maga iránt gyanut, hogy a kávéházban egy gyémántos arany nyakéket mutogatott. Ezt a kávé híriul adván, az éjjeli ügyeletes rendőr-altszjt Zselinszkit szeretőjével együttesen letartóztatta. Vallatásuk és az előnyomozás során meglepő eredményre jutott a rendőrség. A Megyeri Mihály kömives lakásán, ahol Zselinszki tartózkodott, talált bűnjelkekből, nevezetesen aranyékszerekből, ruhaneműekből és egyéb tárgyakból megállapították, hogy a Tarczalon Adler Adolf korcsmáros kárára július 28-án és a Lefkovicz Róbert kereskedő kárára O.-Liszván s valószínűen Tolcsván is ő követte el azokat a betöréses lopásokat, melyeket annak idején híriul adtunk s mely lopások tetteseit a csendőrség hiába kutatta.

Ezen kívül gyanúsítva volt a letartóztatott több más bűntény elkövetésével is. Az előnyomozás szép sikerrel kecsegtette a rendőrséget, mikor f. hó 14-én reggel a városházán arra ébredtek föl, hogy a nevezetes betörőnek hült helye! Úgy menekült el a gazember, hogy zárkájának falát a kéménycső helyén kiásta, vagyis megnagyobbította és azon keresztül kijutott. Kézrekerítése végett a nyomban megtett 1-hetű intézkedések eddig nem vezettek célhoz. — E helyütt lehetetlen elhallgatnunk és reá nem mutatnunk arra a példátlanul nyomoruságos állapotra, hogy a kidült-bedült, piszkos, ronda városháza összeomlott kapufélfáival, bűzhödtt, ferges és egészségtelen, hitvány s a célnak soha meg nem felelő zárkával, honnan ily könnyű szerrel oldhat kereket bármínő akasztófára való gazember, élénk és szomorú hirdetője egy különben szerföltött nagyigényű város adminisztrációs ügyeinek. Ezt a kis kitérést azért tettük, hogy feljebb is tudják és ismerjék meg a ma már igazán szegényteljes, türhetlen állapotokat és segítsenek is azokon.

— Megszökése után Zselinszki bebizonyította, hogy egy csöppet sem áll alább Pestiknél, mert egy néhány nap alatt és pedig 17. és 18-án éjjel Ujhelyben ismét három betörést követett el. Kétséget nem szenved, hogy ő a tettes, mert egy helyen „corpus delicti“ként a rendőrség előtt ösmeretes kalapját és rokkját is ott hagyta. Vinyiczay György zsólyomkai fürdő, Vadász Antal erdősz és Krausz Sámuel Kazinczi-utcai korcsmáros voltak azok, kiknél a gazember éjjeli látogatást tett s mindhárom helyen a gyakorlott betörő ügyességével feszítette ki az ablak vasrostélyait vagy az ajtókat lakatjait. Az ellopott tárgyak, melyeket elvitt, csekélyebb értékű ruhaneműek és élelmiszerek. A nyomozás szerint a jó madár az Ujhelyt nyugatról határoló hegyek közt bujkal, a rendőrség legalább ott véli őt megtalálni. Kézrekerítése iránt a lehető intézkedéseket éjjel, úgy mint nappal foganatosítják. A kötnivaló gazember nyomozásához, mint értesültünk, a csendőrség is kirendeltetett.

(Mulatság jótékonycélra.) Tokajból írják alkalmi tudósítónk: F. hó 12-én az itteni kisdudóvó alaptökejének gyarapítására hangversennyel egybekötött műkedvelő előadás rendezett fiatal-ságunk. Az előadás egy erkölcsi, mint anyagi tekintetben fényesen sikerült. Fried Lajóné dr.-nének művészi zongora-játékát az előkelő közönség lelkesedéssel fogadta, a rendezőség pedig szép virág bokréttával kedveskedett úgy neki, mint a többi közreműködő hölgyeknek is; utána Vörösmarty-nak „Szép Ilonka“ című melodramját Paulay Ede ifj., a szini akadémianak szípreményű nővendéke szavalta nagy hatással; a szavalást Székely Jolánka kisasszony kísérte zongorán, szép játékával sűrű tapsokat aratva. Ezután Császár Pálné urnó ült a zongorához, hogy a Harsányi Gyula szép baritonjában megszólalt pompás népdalokat remekül kísérje. Szünni nem akartó taps volt a jutalmuk. Végül Kolos Jenő neveltette meg a közönséget Ilsovay „Oh azok a nők“ c. monolog-jával. A kitünő szavalást percekig tartott taps és éljenzés kísérte. — Ezek soron Murai „Virág-fakadás“ának az előadása következett Paulay Ede ifj. rendezésében. Az előadás egybevágó kitünő és nyugodt volt, a lámpaláznak teljes híjával. A kedves Székely Jolánka aranyos Kati volt, Guttmann Eszti k. a. szintén oly jól alakított, mint egy perfekt színésznő. Székely Margit k. a. kedves elevenséggel játszott. Az urak szintén minden tekintetben kielégítettek. Mig mi öregebbek nem

bántuk volna, ha még 3-4 felvonásban gyönyörködhetünk, a fiatalság alig várta, hogy táncra perdülhessen, jó kedvvel rakták a ropogózt kivilágos kivirradtig, maguknak és a közönségnek élvezetet szerezve a kisdédóvó alapfokját pedig tetemesen mintegy 100 ft tiszta bevétellel gyarapítva. Dicséret illeti meg az előadás rendezőjét s ezen eszme megpendítőjét Paulay Edét, valamint a többi rendezőt is, akik oly sokat fáradoztak a sikerért, hogy még a sugó szerepére is derék aljárásbiránk Rácz Ernő vállalkozott. Azzal zárom soraimat, hogy a lelkes ifjúságot éltetve buzdítom őket, hogy mentül több ily sikerült estével örvendeztessék meg a közönséget. **Ala-bácsi.** — A táncmulatságon jelen voltak közül a következőket sikerült följegyezni: Bergler Gyula, Bernáth Béla, *asszonyok*: özv. Azary Mihályné, Császár Pálné, Cziganyi Béláné, Dienes Barnáné, Dienes Gyuláné, Fazola Henrikné, Frankó Gyuláné, Farkasné, Fried Lajosné dr.-né, Füzesséry Ödöné, Fuchs Emilné (Kir. Helmezt), Helleyné, Helm Sámuelné, Horváth Jánosné, Kardos Imréné, Királyfalvy Gáborné, Kicsinkó Antalné. özv. Heyduk Ambrusné, Kohn Emánuelné, Kiss Antalné, Liptay Irén uróné, Meczner Gyuláné (Hotyka), Morgenstern J.-né, Mihály Györgyné (Nagyfalu) Mikola Kálmánné, Mudrákné, Novák Gyuláné, Olay Lajosné, Paulay Gáborné, Póka Kázmérné, Ringelhandné, özv. Székely Alajosné, Székely Józsefné dr.-né, Székely Károlyné, özv. Taliánné, Törzsök Gyuláné, Ujfaluassy Károlyné, Várady Gézáné, özv. Vécsey Károlyné, Veszter Istvánné, (Debreczen), Weisz Antalné, Zákó Margit uróné stb. *Lányok*: Azary Róza, Dragorics Mariska, Farkas Erzi és Jolán (Ujhely), Farkas Blanka, Frankó Jolán és Erzi, Fried Hermin, Fuchs Irma, (B.-Keresztúr), Dienes Klára és Rózi, Göttmann Eszti, Heyduk Gizela, Honécsy nővérek, Kardos Krisztina, Királyfalussy nővérek, Kükemezey Anna, Meczner Margit (Hotyka), Mikola Mariska, Morgenstern Jetti, Novák Mariska, Kohn Minka, Reisz Szidi, Székely Ella, Jolán és Margit, Weisz Ilona, Zákó Jolán stb. stb. Ennyi sok szép asszonyt és szép lányt, mint ez este aligha láttak még az aranyas vendéglő terméi. — **S. (Szinészet.) Dobó Sándor**, jó hírnevű örvendő vidéki színigazgató, aki társulatával most Esztergomban működik, hatóságai engedelmet kapott, hogy abban az esetben, ha *Halmi Imre* kassai szintársulata mostanában Ujhelybe ismét el nem látogatna, az ősz folyamán nálunk előadásokat tarthasson.

(Katonák-pékek.) A kassai katonai élmező osztyáltól egy élmező tisztt, négy hivatalnok és 18 katonák jött a mult héten Ujhelybe, hogy az ideai gyakorlatokra a legénységnek kenyeret süssenek. E végből a ref. temető és dohánygyár mellett már a tábort kemencéket felállították és a sütést is megkezdték. Értesülésünk szerint itt Ujhelyben nem kevesebb mint 30000 darab préfutot fognak sütni.

(Búcsuszó.) Mindazon jó barátain és ismerőseim, kiktől Budapestre történt váratlan áthelyeztetésem miatt személyesen el nem búcsúztam, fogadják az úton a legszívélyesebb „Isten hozád”-omat s kérem, tartsanak meg továbbra is jóakaró emlékeztetőkben. Tisztelettel *Garai (Gruber) Lajos*, gyártelepi ellenőr.

(Beszüntetett hadgyakorlatok.) A szomszéd vármegyékben fenyegetően fellépett kolera-gyanus betegedések miatt a miskolci 10-ik honvéd-ezred őszi gyakorlatai nem fognak megtartatni. Így tehát az ujhelyi 3-ik zászlóalj legénységének e hó 22-ikére várt bevonulása is elmarad.

A t. községi bíró és körjegyző urakat tisztelettel kérjük, hogy hátralékaikat hozzánk lehetőleg mielőbb beküldeni sziveskedjenek.
A „Zemplén” kiadóhivatala.

Vármegyei Hivatalos Rész.

17796. szám *Zemplénvármegye alispánjától.*

A járási 10 fősztolgabirónak.

Tudomás és közhírrététel végett kiadom.

S.-A.-Ujhely 1893. augusztus 15.

alispán helyett:

Dókus Gyula, főjegyző.

Másolat.

27. J. v. b/1893. A nyirbátori és nyirbaktai hetivásárok beszűntetése iránt indítvány tételük. — *Határozat.* Miután a Szatmár-vármegye járványbizottságától vett értesítés szerint a cholera járvány Szatmár vármegyének a nyirbátori járás közvetlen szomszédságában levő mátészalkai járásban is fellépett, — s miután továbbá a nyirbátori járás Nyir-Bátor és Nyir-Bakta községeiben tartatni szokott hetivásárok, az ottani élénk forgalomnál fogva úgy Szatmár, mint a szintén fertőzött Bereg-vármegye lakossága által is sűrűn látogattnak — nehogy a vármegyének még ezen nem fertőzött részébe is a cholera járvány behurcoltassék: a Nyir-Bátor, és Nyir-Bakta községben tartani szokott hetivásárok további intézkedésig ezennel betiltatnak. — Miről a járási fősztolgabirák, Nyiregy-

háza város polgármestere, — a községek előjárói, — utóbbiak a Nyirvidék vármegyei hivatalos lap útján, továbbá Szatmár, Bereg, Ung, Zemplén, Ugocsa, Bihar, és Hajdu vármegyék alispáni hivatala, és Debreczen sz. kir. város polgármestere, ezen határozatnak közhírrététele céljából jegyzőkönyvi kivonaton értesítettnek. — Kelt Szabolcs vármegye központi járvány-bizottságnak az 1893. évi augusztus hó 11-én Nyiregyházán tartott üléséből. — *Miklós* alispán, jvb. elnök.

17168/92. sz. *Zemplén-vármegye alispánjától.*

A Rad községhez tartozó Körtvélyes-tanyán Braum József bérlőnél f. évi július hó 24 től egy 2 éves deresszőrű herélt, három lábán kesely, homlokán csillaggal és egy 2 éves pej kanca kanca csikó bitangásban találtatván, gondoztatik. S.-A.-Ujhelyt 1893. augusztus 10-én.

Matolai Etele, alispán.

635. sz./V *A s.-a.-ujhelyi j. fősztolgabirájától.*

Rendelet

Sátoralja-Ujhely és Sáros-Patak városok főbiráihoz s a járásbeli községek előjáróihoz.

A nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi miniszter ur folyó évi 39506. számú magas intézvényével kimondotta azt, hogy „piaci helypénz-illeték, csak is a piacra elárúsítás céljából hozott áruk után szedhető.”

Ennek alapján meghagyom a két város főbirájának és a községek előjáróinak, hogy a legszélesebb körben — különösen pedig a s.-a.-ujhelyi hetivásárokat megelőző napokon dobszó utján is — tegyék közhírré, hogy S.-A.-Ujhely városban csak azok kötelesek piaci helypénz-illetéket fizetni, a kik áruikat, elárúsítás céljából, a piacra hozzák *ellenben azokakik előremegrendelés folytán kész helyre, vagy raklárba, vagy a vasúti állomáshoz szállítják áruikat, azok piaci helypénz-illeték fizetése alól mentesek.*

S.-A.-Ujhely város főbiráját ezenkívül utasítom, hogy a piaci vámbérlő eljárását a rendőrség által is ellenőriztesse és esetleges zavarolásairól hozzám jelentést tegyen,

Kelt S.-A.-Ujhely 1893. augusztus 12.

Barthos József, fősztolgabiró.

2280.r. sz./93. *S.-A.-Ujhely város r. kap. hivatalától*

Körösvény.

Többszörös betöréses lopás miatt letartóztatott *Zselinszky József*, galíciai származású, közép. termetű, 20—22 éves, szőke haju, tompa orru, kiálló pofacsontu, feltűnően hosszukás arcu, csak lengyelül beszélő egyén, mult éjjel a városi zarkafal kiszédesése után mezitláb, fekete, csikos kamgarn nadrág, szürke kalap és ugyanilyen színű mellény öltözetben megszökött. Letartóztatása és biztos őrizet alatt ide kísértetése kéretik.

Sátoralja-Ujhely 1893. augusztus 15.

Schmidt Lajos, rendőrtanácsos.

3642. sz./ki. 93 *A varannai j. szolgabirájától.*

Hirdetmény.

Mely szerint közhírré tételük, hogy a folyó évi augusztus hó 12-iki vizáradás alkalmával az Ondova folyó, Kis-Domása község határában, egy ember hullát a partra kivetett, akinek személyazonosága megállapítható nem volt és folyó évi augusztus hó 13-án eltemettetett.

A hulla leírása: A fiu gyermek hulla hossza 102 cmtr., kora mintegy 8—9 éves. Haja rövidre nyitott, világos szőke Szemöldöke szőke. — Orra rendes. Szemei kékek. — Fogai épek. Nyaka rövid. — Mellhasa domboru. Végtagjai soványak. Ismeretű jelei nincsenek. Öltözete rongyos vászon ing és gatyá és vastag vászomból (drelichből) készült nadrág.

Felkéretnek a hatóságok, hogy ezen hulla-leírást a legszélesebb körben közzé tenni sziveskedjenek.

Varannón 1893. augusztus hó 16-én.

Füzesséry György fősztolgabiró.

Nyilt-tér. *)

Köszönet nyilvánítás.

Mindazoknak, kik f. hó 10-én szerencsétlenség következtében hirtelen halállal kimult *Kacsák Miklós* Endre fiának temetésén résztvettek, e helyütt legforróbb köszönetemet nyilvánítom.

A bánatos anya

Özv. Scholoz Sándorné

szül. *Maslowzsky Ludovica.*

T. G. körjegyző urnak

P...ón.

Felkérem, hogy mihez tartás végett szándékát velem mielőbb közölni sziveskedjék.

Z.-Egerszeg, 1893. augusztus 5.

Madarász Lajos.

*) E rovat alatt közöltékért nem vállal felelősséget a Szerk.

A szerkesztő póstája.

Urambátám esuklik, — Szegény juhászlegény vagyok, — Alkonyatkor c. versek hivatottságról tanúskodnak, de még nem állhatnak ki a nyilvánosság elé. A szöszöndeteket folytathatja. Valamikor, ha terünk lesz, felhasználjuk.

Hozzá. — A költő lantja. — Fogságban. — A természet ölén. — c. verseket, mint olyanokat, melyek nem bírnak a közölhetőség kellékeivel, írjuk átveheti tőlünk egy hét alatt.

Igen régi előzetőnek — Sáros-patak. Verse (Merengés*) kiadásával nem akarjuk önt előfizetőink sorából elriasztani.

R. J. — Helyben. Az ön részéről tett kérdést lapunk már régebben feladta az ahhoz értőknek, — de még eddig felelet nem jött. Várjunk.

Ala-bácsi-nak — Tokaj. Szíves ígéreterre számot tartunk. **T. I. úrnak — Homonna.** Annnyira el vagyunk halmozva effélékkel, hogy hamaros közreadását meg nem ígérhetjük.

Cuprum. Még nem olvastuk, de „ab invisit” is köszönjük. **X. Y.-nak — Bodrog-Keresztúr.** A szóba hozott ügyről, mihelyest alkalmunk nyílik a helyszínen vele alaposan megismerkedni, mi magunk szándékunk irni.

R. L. — Kolozsvár. Kiszédesve a jövő számra maradt. **B. E. — Bpest.** Indifferens álláspontból bírálván a szóban lévő ügyet, meggyőződésünk szerint nyilatkozatra a nyilvánosság előtt annyival kevésbé van szükség, mert a hozzánk intézett levél teljesen megbékéltette az egyéni érdekeit sörte látott felet. Tessék tehát ezt az ügyet egyszer s mindenkorra befejezettnek tekinteni.

Felelős szerkesztő:

D O N G Ó G Y. G É Z A.

Kiadó-tulajdonos: **Éhlert Gyula.**

Hirdetések.

230. fón. 93. sz.

Árlejtési hirdetmény.

A homonnai kir. járásbírósi hivatali és fogház helyiségeinek fűtésére az 1894. évre szükséges összesen 111 köbméter bükhasab tűzifának szállítására az árlejtés f. évi szeptember hó 1-ő napján reggeli 9 órakor a hivatal helyiségében meg fog tartatni.

Miről az árlejtésben részt venni kívánók azzal értesítettnek, hogy a feltételeket a hivatalos órák alatt alólirt kir. járásbírósnál mindég megtekinthetik s hogy a vállalkozó köteles 50 frt óvadékot letenni, mely a szállítás tartamaig az adóhivatalban helyeztetik el.

Homonnán, a kir. jbróságánál, 1893. aug. 10.

Urbán, kir. járásbíró.

564/893. végr. sz.

Árverési hirdetés.

Alulírott kir. járásbírósi végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírósi 1893. évi 4277/P. számú végzése következtében Juhász Jenő helybeli lakos ügyvéd által képviselt Werner Miksa helybeli lakos javára Frisch Herczi helybeli lakos ellen 350 frt 50 kr. s jár. erejéig foganatosított bízt. végrehajtás utján le- és felül foglalt és 472 frt 50 kr-ra becsült házi butorok, állványok, fali- és zsebórákból álló ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. jbróság 5165/P. 1893. sz. végzése folytán 350 frt 50 kr. tőkekövetelés ennek 1893. évi június hó 19. napjától járó 6% kamatai és eddig összesen 49 frt 25 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig S.-A.-Ujhelyben alperes bolthelyiségében és lakásán leendő eszközésére 1893 évi aug. hó 28. napjának d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Sátoralja-Ujhely, 1893. évi augusztus hó 17-ik napján.

Tomasovszky Lajos,

kir. jbróságí végrehajtó.

Pályázat.

Hadik-Barkóczy Endre gróf ur Óméltósága Zemplén-vármegyében fekvő klenovai hitbizományi uradalmában, egy erdővédi állás, alább irt évi javadalmazással betöltendő.

1. Készpénzfizetés 300 frt; természeti-beni lakás; 32 szekér ágfa az eladhatási szabadság kizárásával; négy darab szarvas-marha és két darab sertésre nyári erdei legelő; két hold szántó föld és két hold rét; az uradalomnál szokásos lódijak.

2. Egy darab háttas ló tartására 50 frt és négy hold rét használata.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy ép erős testalkatukat, jó látó és halló képességüket, életkorukat, eddigi alkalmaztatásukat s az erdőőri szakvizsga letételét igazoló bizonyítványokkal felszerelt folyamodványaitat f. évi szeptember 20-ig alólírotthoz küldjék be.

Ezen állásra pályázók közül azok, kik a fővad különösen a szarvas tenyésztése és cserkészete körül jártasságot igazolnak, előnyben részesülnek.

Az állás mielőbb elfoglalandó.

Varannón, (Zemplén-megye) 1893. évi augusztus hó 1-én.

Strompf Pál,

urad, erdőmester.

MALÁRCSIK GYÖRGY

fűszer-, csemege- és gyarmatáru kereskedése
SÁTORALJA-UJHELY.

A még eddig foliumulhatatlan valódi

patkány-pogácsa

azon rendkívül pusztító-szer, amely rohamosan kiirt patkányt, egéret és vakandókat anélkül, hogy más házi állatoknak kárt okozna. Ezen patkány pusztító szer, sem Phosport sem Strychnint, sem Arseniku-

mot vagy más mérgeként ható szert nem tartalmaz, tehát házi-állatoknak teljesen ártalmatlan.

Egy nagy csomag ára 30 kr. = 60 fillér.
Egy kis csomag ára 15 kr. = 30 fillér.

Viszont eldrusítók megfelelő kedvezményben részesülnek.

Ezen patkány-pogácsa valódi és mindig friss minőségben kapható Magyarországon minden fűszer- és vegyes kereskedésben, valamint a készítőnél:

Malártsik György,

fűszer-, csemege- és gyarmatáru kereskedésében
S.-A.-Ujhelyt (Főter.)

Proba rendelmények, melyek 4 kis- vagy 2 nagy csomaggal állanak, legcélszerűbben 80 kr. előre beküldése mellett ajánlott levélben portómentesen eszközöltetnek.

Zongora-raktár Ungvárt.

Zenekedvelőknek különös figyelmébe ajánlom általánosan közkedveltségnek örvendő brilláns csengésű pánczél-szerkezetű

Mignon-szárnyzongoráimat és pianinokat.

Hangozást és javítást jótállás mellett legjobban teljesítek.

Fuchs Jakab

zongorakészítő

Ungvárt, dombalja-utca 6-ik szám.

3-3

KEIL ALAJOS-féle

PADLÓZAT-FÉNYMÁZ

(Glasur)

2-8

legkitünőbb mázó-szer puha padló számára, 1 nagy palack ára 1 fnt 35 kr., 1 kis palack ára 68 kr.

VIASZK-KENŐCS

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára, 1 köcsög ára 60 kr., mindenkor kapható:

BEHYNA TESTVÉREKNÉL, S.-A.-UJHELY.

Szaftalan és nyomban száradó

Cs. 10 Mtr.
1 Ko
1 fnt 50 kr.

Csak 1/2 s 1 kilós
üvegekben fekete
képpel
és védjeggyel

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázó-asztaltartásnak, mivel a kellemetlen szag és a lassú, ragadós száradás, mely az olajfestékek és az olajlakkok sajátja, elkerültesse. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázó-asztalt. A palló nedves tárggyal feltörölhető, anélkül hogy elszáradna fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk,
sárgásbarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj festék fűdi be a pallót a egytalló fényt is ad. Ezért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen beföd minden foltot, korábbi mázó-asztalt; van azután

tiszta fénylakk (színezetlen)
uj pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való.

Postacsomag, körülbelül 35 négyzetmtr. (két közepes nagyságú szobára való) 5 fnt 90 kr., vagy 9¹/₂ márk.

A közvetlen megrendések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék jól vigyázni a cégre s a gyári jogra, mivel ezt a több mint 250 éve létező gy. rtmányt sokféle utanozók és hamisítják, sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,

A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

Valódi minőségben csak Malártsik György fűszer- és vegyes kereskedésében kapható S.-A.-Ujhelyt.

Árverési hirdetmény.

Sztropkó mező-városának közbirtokossága tulajdonát képező országos- és hetivásár vám f. évi okt. hó 2 án d. e. 10 órakor Sztropkón Tomka László körjegyző ur lakásán 1894. évi január hó 1-től számítandó 3 évre nyilvános árverés útján berbe fog adatni.

A bérleti feltételek ugyanott Tomka László urnál bármikor betekintheők.

Budapest, 1893. augusztus hó 3-án.

Lejtényi György,

közbirt. elnök.

1-6

FÉNYKÉPÉSZET.

Több oldalról hozzám intézett kérésekre van szerencsém köztudomásra hozni, hogy **Homonnán és Sáros-patakon** felállított üvegtérmeimet már megnyitottam s felvételek Homonnán **minden vasárnap**, Sáros-patakon pedig **minden hétfőn**, az idő befolyása nélkül eszközöltetnek.

Tisztelettel

2-3

Kemény, fényképész.

Lajstromozott védjegy
törvényileg védve

Védjegy.
Tokaj város czimere

TOKAJI COGNAC

tiszta borból készítve

Csak akkor valódi, ha a védjegy az Ettiquetten, dugón és címkén látható.

Tokaji Cognac

kapható minden nagyobb üzletben, gyógyszerárban, kávéházban és vendéglőben s. a. t.

A TOKAJI
COGNACGYÁRBÓL
TOKAJ.

Minőségben felülmulhatatlan.

Cs. és kir. tiszti egyenruha intézet.

37 sz.

Hirdetmény.

Van szerencsém a mélyen tisztelt cs. és kir. tisztikar, a m. kir. honvéd tisztikar, a m. kir. csendőrség, a m. kir. államvasuti tisztikar, ugy-szintén a m. kir. pénzügyorség becses tudására hozni, hogy én alóirott mindennemű egyenruházati cikkek, árukat, raktáron tartok; u. m.: csákók, sapkák, csillagok, nyakkendők, hadi érmek, portepék, kardok, keztyűk, szolgálati jelvények, sarkantyúk stb., mely árukat épen azon az áron árjegyzék szerint szolgáltatom a magasrangú tisztikarnak, mint azt bárki Budapesten.

Elvállolok teljes egyenruházati felszereléseket a lehető legrövidebb idő alatt elkészíteni.

Ajánlom továbbá magamat mindennemű javítások és átalakítások eszközölésére.

Uzlethelyiségem a városház palota épületében van.

Alázatos szolgálja.

KEREKES PÁL,

polgári- és egyenruha készítő Nyiregyházán.

Vívó eszközök és különlegességek raktára

Sírkövekre feliratok vésése és aranyozása

SIR-EMLEK-KÖVEK NAGY RAKTÁRA.

BURGER ADOLFNÁL

S.-A.-UJHELYT

Főutcán, a „Vörös ökor” vendéglő épületében.

MINDEN IDŐBEN

nagy választékban tartok s kívánatra felállítok

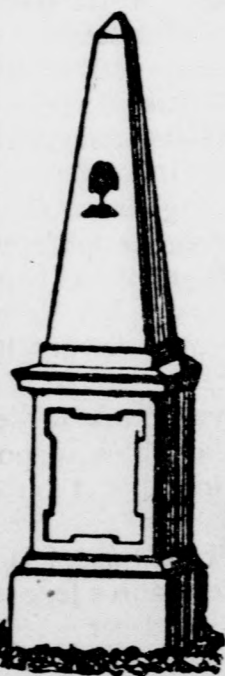
POROSZ SZÜRKE MÁRVÁNY,

GRANIT, SZIANIT

és homokkő sírkövet.

Tisztelettel

BURGER ADOLF
vállalkozó.

Sírkövek újabb tervezése

Jutányos áron készítenek.

Sürgőnycim:
Burger Adolf S.-a.-Ujhely.

Kívánatra képes árjegyzék megtekintésül bérmentve küldetnek.

S.-a.-Ujhely, nyomattott a „Zemplén” gyorsjátóján.